

KisUjság

1950 JUN - 7

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: .....

Cím: *Viziváros estéje*

Forrás: *Yhis Ujság*

3p.

(Hely)

1950. jún. 7.

Szerda, június 7.

Osztályozás

Tárgy: *308*

Hely: .....

Idő: *"1950"*

Személy: .....

Budapesti Képeslapok:

A Viziváros estéje...

A földrajz ma már keveset tanít a Vizivárosról, elnyelte az izmos és terebélyes Első Kerület a Tabánnak ezt a szívósabb rokonát, amely tovább bírta, mint a kedélyes és kissé bohém természetű Tabán amott a Gellért-hegy oldalában. A Tabán friss, nyírfás ligetté szelídült halála után, a Viziváros most éli utolsó éveit és hattyúdalát citerákon verik vándorló muzikusok a *Medvében*, vagy a *Lépcsőhöz* címzett bormérésben. Mert ezekbe az utcákba kell elgyalogolni annak, aki a régi Viziváros tűnő nyomait kutatja, ismerős vonásait jórészt letörölte a háború. A csákány-teremtette új utcák szélén már messze-magasba felmeredő állványok vázolják fel azokat a házakat, amelyek az új Viziváros tornyai lesznek, de néhol még él a régi Viziváros abban az ősi zürzavarban, ahogy a régmúltban idetódult idegenek felépítették, ügyelve arra, hogy egy balkonnal, egy tetőcsúccsal, vagy csupán egy vakmerő szögletű tűzfalal idetelepítsenek valamit távoli házájukból. Ez a derűs történelmi zagyváság adta a Viziváros ósdi báját, amelyet olasz kalmárok, szász cserzővargák és lengyel takácsok építettek össze.

Ravenna toppan a szemed elé olyan meglepetéssel, mintha maga *Dante Alighieri* ballagna szemközti csuklyában és tébolyító gondolatoktól úzve, — pedig semmi más az egész kis varázslat, mint egy furcsa szögbe tört, magas és kopár tűzfal, amelyet egy függőleges akna szakít meg s abban világító ablakok hosszú füzére lóg. Az udvar sötét, vizivárosi folyosó csupán téglahalmokkal és három-négy rózsafával tarkítva, de mögötte, egy kis dombról szökik fel az a bizonyos tűzfal, mintha valami sziklán lebegne, mögötte az Adriával. Pedig csak a Bem Józsefről elnevezett utca fekszik mögötte s távolabb a Széna-tér. És akad itt ház, amelynek pincéjében még ott állnak azok a vén kőkádak, ahol egykoron a nehéz illatú marhabőröket sulykolták a cserzővargák, miközben az inasok az utcákon és tereken gyűjtötték a cserzőanyagot. Vagy lépj le a Fő-utcáról három lépésnyi mélységbe, ahol a gyalogosok járóhelye húzódik a fal mellett s nézd meg alaposan a szép homlokú házat, amely málladozó nyomokban bár, de viseli még a Takács Céh jelvényét s ugyanezeket a jelvényeket találod akár Podolin-

ban, akár Krakkóban a régen porladó takácsok házában. Maga a Fő-utca hosszúkás alkatú gyűjtőkádja ezeknek az emlékeknek, ahol letelepült a hercegovinai származású késes, békés szomszédságban a karintiai tőrökészítővel, a szaracén kardkovács a jámbor árvai üvegessel, a bajor sörfőző háza pedig kedélyesen hátat vetett annak az etrusiai származású görögnek, aki borkereskedő lévén, termézetes versenytársa volt.

A kertek és kertté avalott kis udvarok őrzik még legbensőségesebben a Viziváros hagyományait, mintha ükanyáink korában valamennyi virágkedvelő leányzó előszeretettel ment volna férjhez a Vizivárosba, Pestbuda egyéb fertályairól. A kertek nem illatos ágyásokba rendezett és kicirkalmazott virágtenyészetek a Vizivárosban, hanem szabadon burjánzó kis őserdők, amelyek két tűzfal között is olyan sűrű és illatos bozóttá válnak, mint a *Üszküb* lenne a helység neve, nem pedig Budapest. Viziváros a bokor- és futórózsa eldorádója, pedig néhol évek óta nem metszik, kapálják és permetezik ezeket a schönbrunni méretekre duzzadt rózsalugasokat. Szépséges, vad zuhatagban omlanak alá és súlyuk alatt méla csendben korhadnak az otfelejtett filagóriák odvas gerendái. És terem erre felé egyfajta egészen aprószemű töröksgézfű, halványlila színben, mint egy napszitta régi selyem, olyan szerény és igénytelen, mint valami árokszéli gyomnövény s este, amikor a hold végigvonszolja magát a vizivárosi tetők felett, vastag, fűszeres illa-

tot szór a levegőbe, mintha egy ócska fűszerboltban kidöntötték volna a szerecsendió fiókját.

Szerecsendiót sem árulnak már másutt Budapesten, mint a Vizivárosban, ott is alighanem csak abban a kis boltban, amelyet 1795-ben nyitott ki németes nevezetű gazdája. Ugyanebbe a boltba térhetett be a Sümegről erdélyi garnizonjához utazó, rebellió miatt kicsapott pozsonyi diák, a patvarista katufrékot szétszaggató költő-husár, aki naplójában utóbb dicséretben részesítette ezen boltocska kiváló bajuszpedrőjét. Az erdélyi masírozásban megállapodó fiatal katonát később úgy ismerte meg a világ, hogy *Kisfaludy* Sándor, a költő. A boltocskaiban, amelynek homlokára kőbe vésték az alapítás évszámát, ma is ugyanaz a család szöszmötöl a pult mellett s náluk még kapható szerecsendió, valamint sáfrány is a vasárnap húsleves színezésére, a federvájsz nevezetű por, amellyel makrancos új cipőket szokás a lábra erőltetni, továbbá szegfűszeg, amelyet a vizivárosi polgárok szívesen vásárolnak télvíz idején, mivel a forrált borban kinyílik ez a töppedt kis termés, úgyszintén a borlevesnek is olyan zamatot kölcsönöz, mintha azt a bizonyos bort legalább is a számoszi lankákon szüretelték volna. *Kosztolányi* járt ide rendszeresen, inkább szaglászni finom és merengő orrával ezen „ódon illatok bolt”-jába, ahol még ott áll a máktörő famozsár a sarokban és a borsos fióknak olyan szaga van, mint egy egész falusi disznótornak. *Koriander is kapható*, ha már a disznótorni kellékek-

őzp. városbáza

nél tartunk, valamint *Jenyőmag*, amelyek közbejötté nélkül felfüstölt disznókörmet hagyománytisztelő vizivárosi polgár bele sem enged főzni a bablevesbe, Vízkereszt után, amikor ezen éteknek az évadja kezdődik.

Fuvarosgazdák tanyáztak erre sűrűn, persze a főrspont időközben kiment a divatból, csupán lebontásra ítélt, hasznátalan vén istállók és kocsiszínok, valamint megható elnevezésű utcák jelzik, hogy a Magyarországot behálózó postakocsiforgalomnak itt fontos állomása volt. Beszélnek, hogy az ostrom után találtak egy vasládikót, amelyet 60—80 esztendő szunnyadástól repített elő egy robbanás, de csak ócska papírok és levelek voltak benne. Egy bélyeggyűjtő vette meg kilóra és nem is csapott rossz vásárt. Régi-régi postaláda volt ez, színg tele levelekkel, valamelyik postakocsis áshatta be az istálló falába és sohasem tért vissza érte. Talán leütötték a kapcabetyárok a Bakonyban, miközben Veszprém felé vezényelte a delizsáncot. A fuvarosgazdák más pályára mentek, ivadékaiknak már eszükbe sem jutnak a vasalt kerekű, ökörbőr szíjjakon hintázó batárok, de ma sem akad igáskocsis, aki a Vizivárosban ostonyéjjel merne lóra csapni. Valami hallgatólagos, régi véd- és dacszövetség óvja erre a lovat ma is, az unokáknak, akik egy zablát sem tudnának tisztességesen a ló fogai közé tenni, fejébe száll a vér, ha valaki a szemükláttára keményen üti a lovat.

Citera ciripel valahol az Ilona-garádics táján, mint egy szelid házitücsök, ahogy lúdtólj tövével verik a prímhúrokat és időközben a köröm hegyével hozzásimítanak egy basszusfutamot. Öreg citera lehet, szép és érett a hangja s olyan dallam pereg a húrokról, amelyet örökre elfelejtettek volna, ha nem lenne manapság olyan becsületük a nép tiszta dalainak. Kinn, a Dunán hatalmasan és férfiasan hóg egy hajókürt és egy kandúr púpos háttal oszon a cseréptetőn, mintha árnyképnek vágták volna ki fekete papírból és a holdra ragasztották volna. Lámpagyújtogató ballag hosszú botjával arra, ahol még a gázvilágítás hinti szelid, fehér fényét. Szunnyad a Viziváros, mind mélyebb és mélyebb az álma s egyszer csendesesen és derűsen átalussza magát poros és kopott multjából a csillogó jövőbe.